



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Homiliae Catholicae De Sacris Arcanis Deiparæ Mariæ Et Iosephi**

Cum quadruplici Indice

**Cartagena, Juan de**

**Coloniae Agrippinae, 1613**

Homilia Septima. Excellentiam sacrosancti nominis Mariæ ex interpretatione amari maris, & maris stellæ, duplicem metaphoram, multiplici eruditione prosequimur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51414](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51414)

Petrus Crinitus refert lib. de honesta disciplina, quod si quis à ludicibus damnatus erat, littera R denotabatur, si erat abolutus, A, apponebatur. Insuper etiam de littera, R. D. Hieronymus epistol. ad Ruffinum, ait. quod Demosthenes, quânis adeo studio deditus fuerit, ut plus olei in lucerna consumpserit, quàm vini in vase biberit, difficillimè tamen litteram R pronunciauit; testaturque idem Hieronymus illam à canibus pronunciare didicisse, qui cum inter se latrantes rixantur, illam rectè pronunciant. De littera deinde quarta I, cuius meminit idem Diuus Hieronymus epistola ad Lætam tomo 1. & quæ à Virgilio magnoperè celebratur, symbolum fuit adultæ ætatis, ut Scholiastes adnotat super prædictam D Hieronymi epistolam, quia ætas illa est velut biuium, in quo positus viator dexteram tenere, vel ad sinistram deuiare potest, sed oportet, ut rectam viam eligat per rectitudinem huius litteræ I significatam. Vltima tandem est A, quæ Christum Dominum significat, qui de se ipso dixit: Ego sum Alpha: vnde iuxta hæc sacrosanctum Mariæ Virginis nomen clauditur duabus litteris, quarum prima, scilicet M symbolum sanctissimæ Trinitatis, vltima verò Christi typus est. Cui sit honor, & gloria in sæcula sæculorum. Amen.

D. Hieron. in epist. ad Lætiam. t. 1. Scholiastes.

Apo. 1.

HOMILIA VII.

Excellèntiam sacrosancti nominis MARIÆ ex interpretatione amari maris, & maris stella, duplicem metaphoram, multiplici eruditione prosequimur.

Genes. 1.



MEMADMODVM Deus, ut auctor nature, id commemorante Moysè, congregationem aquarum vocauit Maria; non secus, ut auctor gratiæ, virtutum, & cœlestium

charismatum aggregationem, quæ in beata Virgine emicuerunt, sapienter appellauit: Maria, ut interpretatur D. Hieron. ronymus, sanctus Bonauentura, & alij de nom. H. permulti in illa verba: Et nomen Virginis br. ac. Maria: vnde eleganter S. Petrus Chrysol. D. Bonau. in logus serm. 146. vocauit Mariæ nomen: speculo 2. Collegium sanctitatis, eo quod vniuersæ Virg. sanctitatis dotes ad Mariam, instar aquæ. S. Petrum rum ad mare, confluxissent. Verba Petri Chrysol. Chrysologi sunt: Congregationes aquarum serm. 146. appellauit Maria: nomen hoc renascentibus Genes. 1. salutare, hoc virginitalis insignis, hoc pudicitie decus, hoc collegium sanctitatis. Per similem dicendi phrasim vsurpans Petrus Damianus sermone de Assumptione Virginis: omnium virtutum conuentum in Virgine sibi thalamum consecrasse docet: Vniuersus, ait, Orbis pigmentarius in Virgine proiectus est, quando in ea virtutum conuentus reuerendum sibi thalamum consecrauit: atq; ob hanc causam crederem beatam Virginem appellatam fuisse à Ioanne Damasceno oratione prima de Assumptione: Abyssum gratiæ: quibus omnibus consonant, quæ seraphicus noster Bonauentura in speculo Virginis dixit: Scriptum est: omnia flumina intrant in Mare, flumina sunt charismata Spiritus sancti; vnde Ioannes dixit cap. 7. Qui credit in me, flumina de ventre eius fluent aque viue: hoc autem dixit de Spiritu, quem accepturi erant credentes in eum; omnia ergo flumina intrant in Mare, dum omnia charismata sanctorum intrant in Mariam; flumen gratiæ Angelorum intrat in Mariam, & flumen gratiæ Patriarcharum, & Prophetarum, & flumen gratiæ Apostolorum intrat in Mariam, & flumen gratiæ Martyrum intrat in Mariam, & flumen gratiæ Confessorum intrat in Mariam, & flumen gratiæ Virginum intrat in Mariam; omnia flumina intrant in Mare, id est, omnes gratiæ intrant in Mariam. Vnde ipsa optimè dicere potest illud Ecclesiastici: In me gratia omnis viæ, & veritatis, & in me omnis spes vite, & virtutis: quod si hæc luculentius, ac distinctius desideres, cuncta, quæ diuina largitas munerata tam spiritibus angelicis, quàm homini-

Ioanne Damasc. ser. 1. Assumpti.

D. Bonau. in speculo Virg. cap. 1. Ioan. 7.

Eccles. 24.

gratia plena



minibus impertiuu, in hoc Marianum mare coierunt, iuxta illud Ecclesiastici: *Et omnes aquae in mare reuertentur*, in hoc enim mysticum mare intrat ardentissimus Seraphinorum amor, intrat Cherubino- rum sapientia profundissima, intrat fir- missima Thronorū stabilitas, intrat mi- rabilis Principatum auctoritas, intrat larissimum Dominationum dominium, intrat praeminens Potestatum poten- tia, intrat portentosa miracula faciendi Virtutum stupenda facultas, intrat variis prouinciis praesidendi Archangelorum dignitas excelsa: ac tandem intrat in pro- tegendis fidelibus sollicita Angelorum custodia: quid de his, quae in hominibus effulgent, commemorabo? in Mariam intrat fides Patriarcharum, limpida Pro- phetarum cognitio, Apostolorum magi- sterium, patientia Martyrum, integritas Virginum, fecunditas coniugatorum, to- lerantia Confessorum: ac tandem, sicut in supremo ordine Hierarchico, & in Ec- clesiasticis ordinibus, quae sunt diuisa in inferioribus, eminentius coniuncta repe- riuntur in superioribus, ita diuina mune- ra, quae tam Angelis, quam hominibus Dei liberalitas donauit, eiusdem magni- ficentia omnia simul, & alia multo ex- cellentiora, ut Matrem Dei decebat, Vir- gini contulit. Quod si adhuc profundius contempleretur Maris nomenclaturam, per omnia Virgini cōgruere reperimus; sicut enim maris gutta à solo Deo nu- merari possunt, Ecclesiastico dicente: *Arenam maris, & guttas pluuie quis dinu- merabit?* quasi dicat; nemo, nisi solus Deus, ita praeclaras dotes, ac diuinorum charismatum multitudinem, quae in Ma- riam confluxere, sola Dei arithmetica e- numerare ualeat: & sicut mare adeo ama- rum est, ut neque vna eius gutta dulcedi- ne non careat, ita beata Virgo propter Christi Domini passionem, doloris ama- ritudine repleta fuit: unde Ierem. *Ma- gna est velut mare contritio tua*: & Ruth, quae Virginis typum gessit: *ne vocetis me* (inquit) *Noëmi, id est, pulchram, sed, vocate*

*me Marè, id est, amarum, quia amaritudine valde repleuit me omnipotens. hanc amari- tudinem expecta, nouit, ut pia Mater nobis compati, ut non imminendo possit sibi usurpare illud Mantuani Poetae:*

*Non ignara mali, miseris succurrere disco. Virg. A. 2. 6.*  
Et sicut Mare est origo omniū fontium, & fluiuorum, sic diuina charismata, quae Christus Dominus flumina aquae viuae vocauit, ex Maria detiuantur; quia, ut Ber- nardus dixit: *nihil voluit nos habere Deus, quod per manus Mariae non transiret.* Est etiam Virgo Mare, sed velut Mare rubrum, cuius aquae filii Israel murus protegens fuere, Pharaonem verò, & exercitum eius submerferunt, & suffocauerunt; non se- cus beata Virgo obsequiosis eius famulis velut murus est ad eorum defensionem, Diabolum verò, & exercitum eius fi- deles infestantem, acriter persequitur, e- neruat, profligat, atque interimit, iuxta illud: *tu contribulasti draconum aquas: quae omnia D. Bonauentura in speculo Virginis cap. 1. partim illa defumens ex D. Bernardo, his verbis complexus est:*

*Maria mare est, gratia affluendo, & amara in filio compatiendo, & amarum mare est, Diabolum submergendo, quemadmodum mare ru- brum amarum fuit Aegypti in ipso submer- sis; O quam amarum, & timendum est hoc Mare Aegyptijs, o quam amara, & timenda est Maria Daemonibus. Non sic timent hostes visibiles quasi castrorum multitudinem copiosam, sicut aëreae potestates, Maria vocabu- lum, patrocinium, exemplum; fluunt, & per- eunt sicut cera à facie ignis, vbicunque inue- niunt crebram huius nominis recordationem, denotam inuocationem, sollicitam imitati- onem, haec D. Bonauentura. His, quae alij non pauci edixere, nos alia Deo auspice, diuina excogitauimus, quae non ingrata futura speramus. Prid enim imprimis exi- stimauerim, Deum hunc honorem huic sanctissimo nomini Mariae à principio creationis mundi detulisse, ut quia sacro- sanctum hoc Mariae nomen mare signi- ficabat, nec aquis eius, nec piscibus aqua- rum incolis vnquam malediceret: cum*



tamen alioquin terræ, & animantibus quibusdam maledixisse sacra Scriptura commemorat; atque ob eandem rationem crediderim, Deum minimè permisisse, ut Gentiles aqua marina ad suas superstitiones abuterentur; ut auctor est Lucius Apuleius. Sed quàm aptè Mare, Virginis imago existat, attentius contemplerur: quemadmodum mare præter alios innumeros pisces, quos nutrit, & fouet, quendam nomine *stella*, gignit, ut auctor est Plinius libr. 9. qui in aqua ipsa ardet, & quicquid sibi appropinquat, ardere facit: sic B. Virgo, præter plures alios filios adoptiuos, quos tanquam Mater viuētium fouet, ac nutrit, sacrosanctum illum piscem Christum Dominum genuit à Propheta Balahàm, stellam vocatum: *Orietur stella ex Iacob*, & per piscem illum Tobie egregiè adumbratum; nam sicut felle illius illuminati fuerunt oculi Tobie senis, ita amaritudine fellis suæ acerbissimæ passionis mundus, peccatis inueteratus & ignorantie tenebris obcæcatus, illuminatus est, ut prophetauerat Zacharias: *Visitauit nos oriens ex alto, illuminare his, qui in tenebris, & in umbra mortis sedent.* Vnde, cum Dominus passioni iam proximus ascenderet Ierusalem, sacer Euangelista occurrentem sibi cæcum illuminasse narrat, quasi dicens: opportunè satis accessisti, cum eo tempore oculorū lumen à me requiras, quo mundū peccatorum cæcitate caligantem illuminare venio. Atque hinc non obscure colligitur, quàm bene huic nomini (Mariæ) vitæq; illa interpretatio conueniat, ut *mare, & illuminatricem* significet; nam cum ipsa mare fuerit, quæ sacrum hunc piscem, mundi lucem, genuerit, aptè satis ei congruit & mare, & illuminatricem cognominari. Vocatur deinde congruè *Deipara* Maria, amarum mare, quia sicut mare corpora mortua non admittit, sed longè à se illa propulsat: nec semel, tempestate virgente infrenere solet, ita B. Virgo, & mortua opera nesciuit, cum omnes eius operationes viuificante Spiritus sancti gratia, ut Theologi loquuntur, informarentur, nec non aduersus omnia vitiorum genera instat procellosi maris semper infrenuerit. Nonne fremitus fuit contra libidinem profectio illa castitatis: *quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?* nonne fremitus fuit aduersus superbiam elationem, humillima illa oblatio: *Ecce Ancilla Domini*: cum tamen cœlestis Paranympus Dei Genitricis dignitatem ei obtulisset: nonne fremitus fuit aduersus sui iactantiam, & inanem gloriam, cum propria audiens encomia, Elisabeth ea decantante, omnia illa in Deum retulit, ad diuinas laudes se conuertens: *Magnificat*, ait, *anima mea Dominum*: nonne fremitus fuit aduersus humanam dissidentiam, cum in nuptiis in Cana Galilee deficiente vino famulos admonuit: *quodcumque dixerit vobis, facite*, cum tamen audisset Christum Dominum sibi vinum ab eo poscenti, respondisse: *quid mihi, & tibi est mulier?* quibus verbis videbatur precibus eius non annuisse? Huius Mariani maris fremitus contemplantur sine dubio seraphicus Ecclesie doctor D. Bonaventura, cum in speculo Mariæ Virg. cap. 7. ait: *Plenum mare audiamus contra vitia tonare: tonet ergo Mare, & plenitudo eius, tonet plenum Mare, tonet plena Maria, tonet contra luxuriam, castitatem proponendo: quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco? tonet etiam contra superbiam, humilitatem sentiendo: Ecce Ancilla Domini: tonet item contra ingratitude; Magnificat anima mea Dominum.* Hinc etiam patet, quàm rectè Mariæ congruat, amarum mare vocitari, quia cuncta vitiorum genera adeo amara, & acerba ei semper exstiterunt, ut nec semel quidquam eorum deliberauerit, aut degustauerit: vnde sicut Diuus Paulus dicebat: *Mundus crucifixus est mihi, & ego mundo; quasi diceret: mihi inuisus est mundus, & mundo iudem ego;* ita B. Virgini vitia omnia erant amarissimum ablynthiū, & ipsa eisdem amarissimū fel. Ad hæc, sicut per mare ab India Orientali, & Occidentali, vbi magna auri, argenti, & marga,

Genes. 3.

Luc. Apul.

Plin. lib. 9. cap. 60.

Nam. 24. Tob. 11.

Luca 11.

Luca 18.

Luca 1.

Ibidem.

Ibidem.

Ioan. 2.

Ibidem.

D. Bonav.

specul. 7.

Luca 1.

Ibidem.

Ibidem.

*quoniam virum non cognosco?*



margaritarum copia viget, naues diuitiis onustæ singulis annis ad Hispaniæ portum appellant, quibus non parum ipsa locupletatur, non secus B. Maria mare quidē est, per quod ex coelesti India charitatis aurum, castitatis argentum, virtutum margaritæ, ac permulta alia Spiritus sancti munera, quibus non parū Ecclesia Catholica ditatur, ad mēbra eius deferuntur: & quamuis verum sit, non defuisse Ecclesiæ Catholicæ ante ortum Virginis coelestia hæc Spiritus S. charismata, tamē sicut per mare, & maior rerum copia, & breviori tempore deportatur, quàm per terram, sic post ortam B. Virginem, & copiosiora Spiritus sancti dona, & breviori tempore per hoc mysticum mare Mariæ Ecclesiæ Catholicæ communicata esse ipsa experientia comprobatur.

Sed iam ad secundam Mariani nominis interpretationem nostra pergat oratio: Philo, Hæbraicaram quidem litterarum peritissimus, Mariam interpretatur, ut idem sit quod *Stella Maris*: cui interpretationi subscribunt Beda in caput primum Lucae, & sanctus Doctor Bonaventura in speculo B. Virginis, immo & ipsa Ecclesia Catholica, dum canit: *Aue maris stella*: Et rursus: *Stella maris succurre cadenti*: & quidem in primis B. Virginem aptè stellâ nominari ex naturalibus stellæ proprietatibus haud difficile erit comprehendere. Si *stella* à stando dicitur propter eius stabilitatem, & immobilitatem, stella fuit certè Maria, cuius tanta esse noscitur in bono stabilitas, ac firmitas, ut à Dei voluntate nec latam quidem vnguem vnquam deflexerit, quod nulli adulterorum creditur fuisse concessum, Iacobo dicente: *In multis offendimus omnes*. Sicut etiam stella lucem summa cum pulchritudine, nulla cum læsione, ex se effundit, ita B. Virgo lucem mundi Christum, summo cum decore, nulla cum virginitatis iniuria, ex castissimis visceribus protulit: vnde D. Bernardus homilia secunda super missus, ait: *Stella Virgo est, quia sicut sine corruptione Hydus emit-*

*tit radium, sic absque læsione sui parvuli filium, nec syderi radium sua minuit claritatem, nec Virgini filius suam virginitatem*. Sicut item per stellæ varia distinguuntur tempora, iuxta illud Eccles. 43: *vi sim in spina, & tempora, & dies, & annos*, ita B. Virginis ortus, signum fuit aduentus plenitudinis temporis, & appropinquationis legis gratiæ. Quod si stellæ sunt in eadem altitudine firmamenti, quomodo hanc celsitudinē ei negabimus, quæ veracissimè ait: *ego in altissimis habitis, & thronus meus in columna nubis*? quod si Philosophus dixit: *In stellis non est corruptio, casus, nec error*, sanè in Virgine integritatis corruptio nulla fuit, & ab ea calus in peccatum longè abfuit, & quæ sapientissima erat, omnis erroris experta fuit: & sicut stellæ illuminant tenebras noctis, sic Mariana hæc stella caliginosum hunc mundū, ac obsecurissimis peccatorū tenebris inuolutum celestis illius radij, quem inuoluta manens emisit, clarissimis fulgoribus illuminavit: vnde Ecclesiasticus de ea dixit: *quasi stella matutina in medio nebule*. Astrologi huic stellæ nomina quatuor imposuere: vocat *Venerem*, quia amorem influit; *Hesperum*, quia in principio noctis innotescit; *Luciferā*, eo, quod maiorem secum ferat lucem, quàm reliquæ stellæ; ac tandem *stellam matutinam*, quia velut aurora, appropinquantis solis & diei est prænuincia. Hæc omnia, quàm germana sint B. Virgini, perspicuè ipsa prædixit: *Ego Mater pulchre dilectionis, ecce amorem castum, quem hæc mystica stella influit; & timoris, ecce initium conversionis peccatoris*, Salomone dicente: *Initium sapientia, timor Domini*: & *agnitionis, ecce coelestem doctrinam, qua verbo & exemplo fidelium mentes illuminavit; & sanctæ spei, ecce stellam matutinam, quæ appropinquantis diei gratiæ, & aduentus solis iustitiæ, certissimam spem suo ortu mortalib. dedit*. Sed iam videamus, quare stella maris vocata fuerit? id enim non casu, sed summo cōsilio factum credimus; vnde S. Doctor Bonaventura in speculo

Eccles. 43. 1

Eccles. 24.

Aristot. lib. de celo.

Eccles. 30.

Eccles. 24.

Eccles. 1.



D. Bonau. in speculo B. Virginis, ait: Hoc optime conuenit Marie, que gerit officium stelle marine: Legitur enim, & verum est, quod Nautarum mos est, vt cum in aliquam terram nauigare distant, vnum sidus eligant, cuius signo luce radiantem in eam, quam desiderant portem, possint sine errore adduci. Tale certe officium est stelle nostre Marie, que nauigantes per mare mundi in nauis innocentie, vel penitentie, dirigit ad litum celestis patrie. Non dissimilia scripsit Innocentius Papa, id referente eodem Bonauentura in speculo B. Virginis cap. 3. sic enim ille loquitur: Quibus auxilijs possint naues inter tot pericula pertransire vsque ad litus patrie? certe per duo, scilicet, per lignum, & stellam, id est, per fidem crucis, & per virtutem lucis, quam peperit nobis Maria, maris stella. sicut erga stella maris nauigantes ad portum dirigit, sic beata Virgo stella procellosi huius mundi merito appellatur, cum in medijs huius vitæ procellis in cœlum nauigantibus lucem præferat, ac suo exemplo, & pædagogio ad cœlestis patrie portum eos continuo dirigit, ipsa dicente: vsque ad futurum seculum non desinam, id est, quousque serui mei æternam consequantur felicitatem, non desinam eis auxiliari, non desinam fouere, atque protegere, nõ desinam continuis precibus ad Deum pro eis exorare. Nouerat quidem probè S. Bernardus singularem huius Mariæ stellæ virtutem, cum dixit: *Isa est pro eclara, & eximia stella super hoc mare magnum, & spatiosum necessario subleuata, micans meritis, & illustrans exemplis. si insurgunt venti tentationum, si incurras scopulos tribulationum, si vndis superbie iactaris, si fluctibus ambitionis eleuaris, respice stellam, voca Mariam; non recedat à corde, non recedat ab ore. Et ibidem ait: Ipsam sequens, non deuias, ipsam rogans non desperas, ipsam cogitans, non erras; ipsa protegente non metus, ipsa duce non fatigaris, ipsa propiata, ad portum peruenis, & sic in temetipso experieris, quod merito dictum sit: & nomen Virginis Maria: hæc ille. Comperitum factis est, Mariæ nauigationem multis obnoxiam esse periculis, atque procel-*

lis: nam præter aëris inæqualitatem, quæ mille naufragia parere solet, quatuor enumerantur à Nautis illius pericula: primum est Scylla, quod eminens est saxum, in quo colliduntur magno impetu fluctus: secundum vocant Carybdim, quæ pars quædam maris adeo voraginosa est, vt integram nauem absorbeat, ac deuoret. Tertium est Syrtis, quæ inæqualitas fundi est ex multitudine arenæ in varios cumulos congregata, qui nauem transnatare non sinunt. Quartum appellant, Bithalassum, terram scilicet bituminosam, & glutinosam adeo, vt illi adhaerentem nauem, nec validissimi ventorum impulsus in illam irruentes, mouere valeant: hæc, & grauiora pericula subeunda aggrediuntur, qui ad cœlestem patriam nauigare contendunt: ne tamen in medio itineris, tentationum Scyllæ, peccatorum Carybdes, passionum animi Syrtis, ac concupiscentiæ Bithalassus nauigantes præpediant, ac in sulphurei maris baratrum detrudant, diuina munificentia prouidit eis Mariam, maris stellam, cuius munus est, nauigantes docere, & dirigere, vt ad æternæ felicitatis portum securè, & feliciter perueniant.

Ad extremum, Maria stella maris interpretatur, at non quæcunque, sed stella poli. Pro cuius intelligentia præmitto, duplicem esse polum: vnus nobis absconditus, & inuisibilis, scilicet meridionalis, alter visibilis, scilicet Aquilonaris; vterque hic polus immobilis est, & super eorum immobilitatem vertitur Orbis celestis: Christus Dominus per vtrumque hunc polum egregiè designatur, cum ipse sit principium omnium, & finis, propter quem omnia condita sunt; vnde ipse dixit: *Ego sum Alpha, & Omega: ipse quidem in meridie diuinitatis suæ, nobis omnino inuisibilis est, sed in Aquilone nostræ humanitatis visibilem se præbuit: de illo polo meridiano loquebatur sponsa cum dicebat: Indica mihi, vbi pascas, vbi cubes in meridie. Iob autem de Aquilonari, cum aiebat: Ab Aquilone aurum venit; caro enim, & san-*

Eccles. 24.

D. Bernard. serm. 20.

D. Bernard. vbi supra.

Apocal. 1.

Cant. 1.

& san-



*1 Pet. 6.* & sanguis Christi aurum fuit, quo empti fuimus, vt ait Apollolus: *empti enim estis precio magno.* Ipse etiam immobilis polus est, super cuius immobilitatem cuncta nituntur, iuxta illud Pauli: *qui portat omnia verbo virtutis sue:* cui consonat illud Boetij: *Immobilibusque manens, dat cuncta moueri:* Sicut ergo poli stella ipsi est vicinissima, ita huic sacro polo vicinissima fuit fulgentissima stella, Maria; primo in incarnatione, quia sanguis B. Virginis factus est caro Dei, iuxta illud Apolloli: *Asiit Deus filium suum factum ex muliere,* id est, ex materia sanguinis subministrata in vtero mulieris. Vnde Iulisperiti aiunt: *partum esse partem viscerum maternorum,* vt habetur l. prima in principio. ff. de ventris inspectione, vt tamen vicinitas hæc magis innotescat, contemplemur quæso Dominum esse velut ceatrum nostrum, circa quem varij circuli inueniuntur, inter se ita ordinati, ac dispositi, vt quanto quisque illorum breuior, tanto centro vicinior inueniatur; vnde oportet, vt maximi omnium circuli sint corpora inanimata, minores viuientia, & minimi intellectualia tam angelica, quam humana; inter hæc autem breuissimus omnium circulus fuit beata Virgo, Ieremia dicente: *Mulier circumdabit virum:* ipsa per maternitatis propinquitatem arctius eum constitinxit, & intra breuem sui vteri ambitum conclusit. Secundo fuit Christo vicina valde, hæc ex vberibus de cælo pleno illi propinans, cuius figuram gessit Noëmi, de qua dicitur, quod natum puerum suscepit, & posuit in sinu suo, & nutricis fungebatur officio. Tertio vicina fuisse perhibetur in passione, vt ait Ioannes: *Stabat iuxta crucem Iesum mater eius;* cuius dolor velut sagitta animam eius transiit, vt Simeon prædixerat: *Et tuam ipsius animam pertransibit gladius.* Quarto tandem vicinissima adest in cælum assumpta cum omnibus cælicolis applaudentibus ad æthereum talamum euecta, ad dexteram filij sedens, vt præuidit Dauid:

*Asiit Regina à dextris tuis in vestitu aurato.* Congruit deinde beata Virgini, stellam poli appellari, quia sicut hæc stellarum omnium primaria esse noscitur, ita ipsa inter omnes puras creaturas principem adeo locum tenet, vt palam dicat: *In omni gente, & in omni populo primatum tenui:* & sicut hæc stellam concomitantur septem aliæ, sic & beatam Virginem septem dona Spiritus sancti semper affluunt, & sicut stella maris virtutem habet attrahendi ferrum, & adamantem, vt ex Alcabitio refert Pelbartus, ita beata Virgo singularium donorum virtute, quibus Spiritus sanctus eam locupletauit: ferrea, ac adamantina obstinatio peccatorum corda ad se trahit, vt ad Deum illa conuertat.

Hinc collige, Christiane lector, quam inuerecundè Erasmus aduersus hoc Marianum stellæ maris nomen oblatrauerit, dicens: *Ibi vidisses miseram verum faciem; Nautæ canentes: Salue Regina, implorabant Matrem, Virginem appellantes eam, stellam maris; Reginam cæli, Dominam mundi, portum salutis, aliisque multis titulis illi blandientes, quos numquam illi tribuimus sacre literæ. quid illi cum mari, quæ nunquam (opinor) nauigauit? olim Venus curam agebat Nantarum, quia nautæ credebatur ex maria quoniam desit curare. suscepta est huic mari non Virgini, virgo mater. Ecce impudentissimum Erasmus, quem quidam semichristianum dicunt, sed ego, nihil Christianum, immo integrum hæreticum nominauerim; non exhotrefecit intemeratæ Virgini illudere, & cum portentoso Veneris scorto illam conferre; sed ipse (vt affolet) in hoc, sicut in alijs permultis, Lutherum adeo imitatur, vt, sicut olim Proverbum increbuit: *aut Plato phylonizat, aut Phyllo platonizat,* non incongruè nunc dixerim; aut Lutherus Erasmusizat, at Erasmus Lutherizat. Sed adest in cælo, qui vlciscatur, cui sit honor, & gloria in sæcula sæculorum. Amen.*

Psal. 44.

Eccles. 24.

Pelbartus in stellario lib. 5. par. 3. art. 9.

Erasmus in colloquio de nauig. an. 1524. ad ito.



## HOMILIA VIII.

Mariani nominis encomia prosequimur, iuxta alias eius significationes à Patribus probatas, nimirum, quod interpretetur Domina, illuminata, Illuminatrix: necnon, Spes, Imitatrix Dei, Deus ex genere meo, & similia; pariterque increpantur, qui nomen Marie, à primordiis Ecclesie receptum, in aliud mutare gestiunt.



D. Bern. ser.  
s. d. nom. V.

**V**EHEMENTER gauderem, si sancti nostri patris Bernardini melliflua illa verba nunc mihi veraciter surpare potuissem: Testis (inquit) conscientie est Dominus, quod si quando caelestis gratia largiente exterioribus curis exemptus, laudibus Virginis valeo totus, vel per horam occupari, tantamenis letitia saucior, tantaque interius suauitate perfundor, ut cunctis mundi vanitatibus, & concupiscentiis conculcatis, nil aliud appetam, quam cum ipso letitie spiritui, si daretur, statim exsilire ad Dominum, antequam illud gaudij spiritalis, curis iterum redemptibus, auferatur, & stimulantem memoria delictorum, Cythara conuertatur in luctum, & iubilus (proh dolor) in lamentum. Vide igitur quanti sit felicitatis, & glorie, in illa patria Dei Genitricem Virginem benedictam stipatam ordinibus Angelorum, chorus Virginum comitanti, vultu plenissimo gratiarum in suo dignitatis solio presidentem, reuelata iam facie contemplari; quandoquidem in sordibus carnis adhuc, & mundi luto degenitibus tam leta contingit in eius nominis contemplatione sentire. Ad ipsum itaque Mariae nomen iterum contemplandum, iterum, atque iterum descendere libet: hæc ille. Verum, tametsi ea tam exuberanti in vcr-

landis laudibus nominis Mariæ læticia, qua D. Bernardinus fruebatur, non ego perfundar, ea tamen est huic sacrosancto nomini diuinitus insita dulcedo, vt non moleste feram, reliqua, quæ de illo sedula meditatione ruminari, in lucem edere. Inter alias significationes Mariani nominis, celebris est illa, quod lingua Syriaca Maria, Domina, seu dominans interpretatur: ita docuere grauissimi Patres; Epiphanius, Hieronymus, Chrisologus, D. Epiph. Eucherius, Anselmus, Diuus Bonauentura, ser. de laud. ra, & Diuus Damascenus, qui libro quarto de Fide, dixit: Gratia (nam hoc sonat D. Hieron. Ann. vocabulum) Dominam parit (id enim lib. de nom. Mariæ nomine significatur) vere enim verum hebre. omnino domina facta est, cum creatoris Mater D. Chrisolog. exstitit: hæc ille; & ante omnes hos Patres, immo & ante natum Christum Rab. D. Eucher. benu Haccadòs in responsione ad petitiones Antonini Romani Consulis scripsit, Matrem Messie absolute Dominam D. Ansel. de vocitandam fore. Idem etiam (vt refert excell. V. Galatinus libro septimo capitulo decimo c. 7. tertio) obseruauit, quod in illis verbis D. Bonau. in Isaiæ 9. nimirum, ad multiplicandum imperium, quæ in hebræo respondent illis, quæ c. 3. sunt in nostra Vulgata: & multiplicabitur eius imperium: contineri hæc duo nomina: Mariam, Dominam, vt indicaretur, Orithod. c. 3. Mariam matrem Messie futuram dominam vniuersi, & principatum eius simul cum Christi principatu, de quo ibi est sermo, fore multiplicandum. Isai. 9.

Certe illud interest inter nomina imposita à Deo, & ab hominibus, quod hi præclara nomina egregiaque epitheta tribuere solent; quibus tamen bona nominibus correspondentia conferre non valent: Deus autem, cum nomen imponit, dignitatem iuxta eius excellentiam debito tempore confert. frequenter quidem summi Pontifices, & Imperatores honorifica nomina absque opibus tribuunt, Titulares, Episcopos, Palatinos, Comitatus, & Marchionatus: illustres sane Tituli, sed vani, & inanes: at Dei magnificentia non inania, & fucata, se